

WWW.JNLIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
С
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

С
Р
П
С
К
И

С
И
Н
О
Д

Г
О
Д

Б
Р
ОЈ

Г
О
Д

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

У
Н
И
В
Е
Р
С
И
Т
Е
Т
С
К
А

С
Р
П
С
К
И

С
И
Н
О
Д

Г
О
Д

Б
Р
ОЈ

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Св. Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Сава Петровић.

У Новом Саду 24. октобра 1893.

П О З И В

пречасном и часном српском православном свештенству обојега реда
у митрополији карловачкој.

Љубазна браћо!

Благословом и дозволом Његове Светости преузвишеног Господина Патријарха српског Георгија Бранковића и високопреосвештене Господе Епископа, а по изјављеној жељи и вољи нашега свештенства, потписани одбор позива овим сву љубазну браћу свештенике у митрополији карловачкој у свештеничку скупштину, која ће се држати дана 4. и 5. новембра о. г. у Новом Саду.

Дневни ред скупштине установљен је, у седници потписаног одбора 18. октобра о. г. у Карловцима, овако:

- 1.) Призивање св. Духа.
- 2.) Отварање скупштине.
- 3.) Конститујисање скупштине избором председника, потпредседника и двојице перовођа скупштинских.
- 4.) Претрес „нацрта правила за удружење српског православног свештенства у митрополији карловачкој“ као предлога одборског.
- 5.) Избор главног одбора свештеничког удружења.

- 6.) Избор благајника и саблагајника тога удружења.
 7.) Предлози појединих чланова скупштинских, који се председништву одборском пријаве до 3-ег новембра о. г.
 8.) Саветовање о томе, кад и где ће се држати прва скупштина свештеничког удружења.
 9.) Избор чланова за оверовљење записника.
 10.) Затварање скупштине.

Умољавају се сва пречасна и часна господа и браћа свештеници, да свој долазак на скупштину изволе пријавити потписаном председнику, барем до конца овога месеца.

Озбиљност и важност дела, које ће скупштина имати да изврши, с једне, а у одржаним протопресвитератским зборовима целе митрополије тако ејајно и одушевљено прихваћање мисли удружења с друге стране, даје пуно оправданог разлога уверењу и нади, да ће браћа свештеници, којој само могуће буде — вољно и спремно похитати на скупштину, давно и жељно чекану.

У име Бога, а рад општег нам добра, здраво браћо, до братског нам састанка!

Из седнице „одбора за припремну радњу око остварења свештеничког удружења,“ држане у *Карловцима* 18. октобра 1893.

Перовођа:

Јован Јеремић с. р.

широк бачинички и протопресвитерски намесник.

Председник:

Аванум Стајић с. р.

протопресвитер митровачки.

СВЕТО ПИСМО КАО НАЈСТАРИЈИ ПИСМЕНИ СПОМЕНИК У СВЕТСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ.

Написао **Тимотије Димитријевић**, свештеник у Суботици.

(Свршетак.)

Изложивши на овај начин разна мњења „критичара“, која се односе на происхођење Петокњижја, довољно је, ако кажемо, да свакоме стоји од воље да нађе међу великим бројем ових разних мњења оно, што му се буде свидело. Кома смета и не може да се убеди на основу светог писма да је Мојсије једини писац Петокњижја, већ би може бити желио два писца за Петокњижје, — тај нека се обрати на Туха; жели ли може бити три писца за Петокњижје, то нека се обрати на Де-Вета; ако би му нужно било четири писца за Петокњижје, ту већ за патроне своје може бирати по вољи, било: Хипфелда, или Шрадера или ако му је по вољи Никољу; а жели ли пет писца за Петокњижје, то ће му помоћи Вајсингер и Дилман; а ако хоће може бити шест или седам писца, на услузи му стоје Нолдеке и Кнобел; а коме би све ово мало било, једном речју, ко жели небројено писца за Петокњижје, нека се обрати на Евалда. Па нема недостатака ни у времену, кад би ко пожелно по својој вољи да је написано Петокњижје.

Ко би желио да је Петокњижје написано за време Исуса Навина, нека се обрати на Делића и на Курца; или ако би му воља била, да је Петокњижје написано за време Саула, нека се обрати на Штехелина; ако би ко хтео да је Петокњижје написано за време Давида, помоћи ће му Блек; а ако му треба да је за време Соломона написано Петокњижје, на услузи му стоји Тух; ако је коме нужно да је Петокњижје написано за време Јосије, нека се обрати на Кнобела; или ако му је воља да је Петокњижје написано последњих година пред вавилонским ропством, нека се обрати на Шрадера; а ако му је нужно да се исто појавило у размаку времена између Нејемје и Александра Великог, то ено му Рајса; или ако коме треба појављење Мојсијевог Петокњижја за време првих Птоломеја, када беше александријски превод готов, тај нека се обрати на Делића; а ако му је нужно време Макавејаца, на услузи му стоји Сајнеке.

При томе не треба да се боји човек, да ће пасти може бити у погрешку при оде-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

живају појединих делова или стихова код разних писаца; јер, ако би ко хтео приписати може бити ово или друго одељење или стих Елохисти или Јеховисти, неће бити сам, јер имаће већ небројено претходника и вођа за своје мњење. На пример, главу 6., стих 1—18. књиге Постања, Хипфелд приписује Јеховисти, Шрадер од чести теократскоме, а од чести пророчанскоме писцу, а Делић приписује писцу, који не беше ни Јеховиста ни Елохиста. Од воље стоји према овоме да сваки дели Петокњижије и приписује писцу коме хоће, нека се не боји да тврди шта хоће у овоме погледу; јер овде су одрешене руке свакоме, бар тако удесише рационалисте. Па да видимо даље. На пример: главу 7., стих 23. књиге Постања, Тух, Штехелин и Делић приписују Елохисти; а Дилман Елохисти приписује само други део стиха; напротив Поддеке и Велхаузен цео стих приписује Јеховисти; Шрадер пак пророчанскоме писцу. Те тако и овде човек по вољи може казати шта хоће т. ј. коме припада стих, наћи ће ма једнога од учених критичара, који ће га извући из неприлике. Па да још нека места видимо; на пример, главу 49. књиге Постања, Тух и Евалд приписују Јеховисти, Шрадер пророчанскоме писцу; и тако то иде све даље и даље кроз цело Петокњижије. За то баш и престајемо навађати даље поједина места. А при местима, где би се може бити породила сумња, коме треба приписати овај или онај стих, савремена критичка школа прибегава разном извијању, да би прикрила своју самовољу. Тако н. пр. веле критичари обично при сумњивим местима: види се подражавање Јеховисти, или: писац је писао на основу елохистичком, или: задржата је боја елохистичка и т. д.

Да није предмет, о коме пишемо, од такве велике важности, заиста би нечувена самовоља тих критичара побудила човека на смех; а особито самоуверење тих учених људи, који посветише на изучавање Петокњижија толики труд, постављајући разне хипотезе о Петокњижију. Један н. пр. данас доказује од учених испитавача, са највећом важношћу, да је његова система једино верна, да се ствар друкчије не може и не сме замислити, него само онако, како је у системи; а не прође много времена, појављује се други научењак,

са још већом важношћу, излажући другу нову систему.

Или што је још чудноватије, као што се код Евалда случило, да је прво заштићавао происхођење Петокњижија од Мојсија, а после је био највећи противник происхођења Петокњижија од Мојсија. Баш с тога је излишно говорити даље и опровргавати све напред наведене системе; те за то ћемо ми да пређемо на набрајање доказа, који нам на расположењу стоје, да је Мојсије писац Петокњижија.

Да је Мојсије писац Петокњижија, сведочи сам Исус Христос и апостоли. Тако Исус Христос у евангелију од Луке у 24-ој глави говори: „*И почевши од Мојсија и од свију пророка, казиваше им што је за нега у свему писму*“. (Лука 24, 27.) Да је Мојсије писац Петокњижија сведоче речи у Јовановом евангелију у 5-ој глави, 46-ом стиху: „*јер да сте веровали Мојсију тако бисте веровали и мени, јер он (т. ј. Мојсије) писа за мене*“. Бољег доказа не требамо, да је Мојсије писац Петокњижија.

Тако исто и апостоли сведоче, да је Мојсије писац Петокњижија. У делима апостолским у 15-ој глави, у 21-ом стиху стоји: „*Јер Мојсије има од старијих времена у свијем градовима који га приповиједају, и по зборницама чита се сваке суботе*“. У посланици Римљанима у 10-ој глави, у 5-ом стиху имамо такођер сведочанства да је Мојсије написао Петокњижије: „*јер Мојсије пише за правду која је од закона: који човек то чини живеће у том*“.

Оригиналност Петокњижија доказују старо-заветне књиге, јер исте се позивају на Петокњижије; тако н. пр. пророк Михеј 6, 4—5.; Исус Навин 4, 12.

У историји јеврејскога народа налазимо многа факта, која доказују, да се Божји закон, записан у Петокњижију, код Јевреја практички извађао и да су све оне установе, које спомиње Петокњижије, фактично постојале, н. пр. левитско свештенство, празници, жртве и т. д. Као извршиоца тог божанственог закона, који је на писмено био стављен, најстарије књиге спомињу Мојсија и никог другог, н. пр. књига Судија у 3. глави, 4. стиху: „*Ти народи осташе да се Израелијима куша, да се види хоће ли слушати заповјести Господње, које је заповједио оцима њиховијем преко Мојсија*“.

Што је најглавније, писац Изласка, Левита, Бројева и Поновљених Закона, приказује се свуда као очевидац оних догађаја, о којима се у горе споменутим књигама говори, а особито појединости тако потанко описује, да се јасно види, да бејаше савременик свију оних догађаја. Сам поредак, којим су закони у Петокњижју забележени, јасно сведочи, да су закони забележени по њиховом историјском постанку, јер доцнији би писац законе у систематскоме реду изложио. Сам састав закона најбољи је доказ, да су исти у Мојсијево доба написани. Да је Петокњижје постало у Мојсијево доба, показује тачно познавање Египта, које налазимо изложено у целој Петокњижју, а особито у историји патријараха н. пр. Јосифа сина Јаковљева.

Што се тиче садржаја и догађаја изложених у књигама: Изласку, Левиту, Бројевима и Поновљеним Законима — Мојсије био је очевидац истих, а бејаше у такоме положају, да је све могао најтачније забележити. Што се тиче прве књиге т. ј. Постања, Мојсије је може бити при писању исте употребио какве старе записе, али сигурно је, да му је усмено предање највише било у помоћи при писању прве књиге. Да се пак могао заиста највише користити св. предањем, сведочи та околност, што се предање могло у породицама патријараха врло лако сачувати, јер патријарси у најстарија времена беху дуга века. А за извор о створењу света, Мојсију је служило Божје откривење. Да је пак Мојсије савесно,

тачно и верно све забележио, за то нам јемчи његов карактер, јемчи објективно и непристрасно сведочанство његових савременика и сународника, којима је он у Поновљеним Законима главни садржај својих историјских бележака и извештаја саопштио. Истина мало чудновато изгледа, што Мојсије не потврђује своја казивања другим изворима, но то лежи у самој природи ствари, јер где се налазе други доставерни извори, они не противуслове Мојсијево казивање. У опште ми тврдити смемо, да у Петокњижју нема ни једнога места, које би противуречило другој коме месту у Петокњижју.

Као што смо напред рекли и доказали, Петокњижје се појавило т. ј. написано је у Мојсијево доба — а међу Јеврејима ондашњег времена једини је Мојсије имао способности да тако огромно научно дело напише; јер Мојсије бејаше на двору Фараоновог васпитан; а ми знамо да су науке у то доба у Мисиру биле на великом ступњу.

Да је Мојсије писац Петокњижја, сведочи и сама подела Петокњижја на пет делова; исто тако и само распоређење Петокњижја јасно сведочи, да је једна рука писала и распоредила Петокњижје, а та рука бејаше — Мојсијева.

Одговоривши на овај начин на једно од најглавнијих питања, ми уједно завршујемо и саму нашу расправу, пошто смо све што знадосмо о Петокњижју рекли и изложили.

Је ли дозвољено да се у православној цркви употребљавају поред воштаних друге какве свеће?

Написао Златоје.

Већ у старом завету заповеђено би синовима Израилевима, да за осветљење доносе у храм *јла маслинова*, а то да буде *чисто и цеђено*.¹ У хришћанској цркви, по сведочанству апостолских правила, поред јелеја употребљавао се и *восак*,² који, према разним његовим свој-

ствима, има много и различних значења. Код ствари и предмета, које је стари завет Богу приносио, назило се у првоме реду на *чистоту, светост* и *беспорочност*,³ па тим боље треба у хришћанској цркви пазити, да материја, која гори пред нај-апостола, васионских и помјесних сабора и св. отаца, која су примљена православном црквом. Прав. св. ап. 71. 72. стр. 36.

¹ 2. књ. Мој. 27, 20.; 3. књ. Мој. 24, 2. Упореди: *Јером. Гедеоиз*, Археологија и симболика ветхозавјетних жртв. Стр. 129.

² *Др. Никодим Милаш*. Зборник правила св.

³ 2. књ. Мој. 30, 34, 35; 3. књ. Мој. 22, 20, 21, 22.

WWW.UNILIB
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

чистијом и најсавршенијом жртвом, нема у себи какве нечисте примесе.

Употребљавање воштаних свећа и чистога јелеја у храмовима има, дакле, свој основ и почетак у дубокој древности. У старозаветној скинији горили су жишци пред Господом,⁴ а молитвена горница св. апостола Павла, у којој су били сабрани ученици Христови. била је осветљена многим свећама.⁵ У III. и IV. веку биле су воштане свеће у општој употреби. Епископ картагенски *Менсурије*, при поласку свом у Рим, предаје старешинама, међу другим црквеним предметима, и два светилника. *Блажени Јероним* и св. *Григорије богослов* сведоче, да је употребљавање свећа био благочастив обичај хришћана и придају му тајанствено значење.⁶ Па то спомиње и св. *Григорије Назијанзин*,⁷ *Григорије Ниски*,⁸ *Теодорит*,⁹ *Јован Златоуст*¹⁰ и други црквени оци. А у законима императора *Јустинијана*¹¹ и *догмати васеленског сабора*¹² види се важност и цел чисте воштанице у цркви православној. *Симеон Солунски*, црквени писац прве половине XV. века, означао је вредност чистога пчелинога воска овим речима: „*Восак што га приносимо и палимо, као тело само по себи чисто, означава нашу чистоту и искреност којом га приносимо; восак, као тело на којем се могу отиснути поједини предмети, означава печат или знамење крста, који се при крштењу и миропомазању полаже на нас; восак, као тело мекано и угодно за умекшање, означава нашу послушност и готовост на покајање; восак, сабран са мирисних цветова, означава благодат св. Духа; восак, састављен из мношине цветова, означава принашање свију хришћана; восак, као тело које се пали, означава јестаство наше очишћено божјим*

⁴ 2. књ. Мој. 30, 8.

⁵ Дела апост. 20, 8.

⁶ Слово на св. Крштење. Творења свят. Отцовъ, издана при Моск. Дух. Акад. т. III. стр. 321.

⁷ Слово о Кес. т. I. стр. 109.

⁸ Жизнь Макария. т. II. стр. 201.

⁹ Кн. 5. гл. 36.

¹⁰ Бес. 4. на посл. к Евр. стр. 736.

¹¹ Коричная. гл. 42.

¹² Др. *Никодим Милаш*. „Зборник правила“, стр. XXXI.

огњем; и напоследку восак, у којем гори отањ или сама та светост која постојано гори, означава сједињење и снагу у узјамној нашој љубави и миру“.¹³

Овом прекрасном симболичном значењу чисте воштанице у православној цркви, противи се најновији обичај, по коме, у неким нашим црквама, горе свакојаке свеће. Неке од тих познамо у трговини под именом „*шарафин*“, „*цезезин*“ и т. д. Све те свеће сачињене су из *којекаквих нечистих примеса, каменог угљена, нефтаних остатака, торфе, австријске смоле (озокерита)* и др. Ето камо је неке људе довела спекулативна мисао њихова?!

Црква наша, с правом, није дозволила, и данас не дозвољава, при богослужењу и другим свештеним чинима употребљавати свеће које нису начињене из чистога пчелиног воска. Она то чини да сачува благочастиви обичај древности, чистоћу учења, светост праве Христове цркве, оригиналност и конзерватизам, којим се данас — Богу хвала — само православље дичити може. Е, али ако се ипак деси да који од браће свештеника пренебрегне дужност чувара православља у својој цркви, онда је дакако могуће и то, да у таквој цркви не горе чисте воштанице. Ми, за сада, прелазимо мирно преко тога, јер држимо, да ће се окајати стари греси, а нових да неће бити. *Stat pro ratione voluntas!*

У новије време усталоше архијереји православне руске цркве, да избаце из својих храмова нечисте и фалсификоване свеће. У указима изданима народу и свештенству, строго је забрањено доносити у цркву свеће приуротовљене из тако званог „*жидовског воска*“.¹⁴ Један од тих архијереја, у беседи својој, вели народу: „*Ви купујете на трговима такве свеће и носите их у храмове, а не знате да приносите жртву нечисту, и по томе Господу неугодну...* Свећа која има гадап мирис и која се дими, просура нечиста и вино

¹³ *Новая скрижаля*. Гл. IX. §. 3. стр. 35.

¹⁴ *Черниг. духов. консисторія* 11. дек. 1874 г.; *Ц. О. В.* бр. 135, 1881. г.; *Тобольск. Епарх. Вѣд.* 1882. г.; *Церк. Вѣст.* 1882. г. бр. 2.; *Нижегород. Епар. Вѣд.* бр. 11. 1886. г.; *Церков. Вѣст.* бр. 34. 1886. г.; *Новгород. Епарх. Вѣдом.* бр. 2—3, 1888. г.; по делу *Александри Усимица*.

кисело, исто је што и слено и хромо животно принесено Богу на жртву¹⁵. Па и свештенство руско држало се мудро и одважно у тој борби за опстанак и чистоту праве воштанице. „Бог не треба од нас — вели *О. Василије Јахонтов* — ни много свећа, а ни то, да су велике. Њему је једнако угодна и мала жртва, само кад је срдачна. Свећа сиромаша од две копејке тако је мила Господу, као и она од рубље свећа богаташа, — да, само кад се приноси из чистог срца. Али једна и друга чине мрзост пред светошћу и љубављу Господа, кад су приуготовљене у подлој намери за добитком, као што су данас свеће најновије фабрикације од непознатог до сада „цезезина“. Господ нека сачува воштану свећу да ју „цезезинова“ не истисне из храмова наших! Векове и столећа радила је за храмове божје ревна наша пчелица, коју народ зове „Божјом бубицом“; — па ето какав то „цезезин“ од једном гони из храмова наших праву и једину добављачицу свог чудног производа! За кога ће она у напредак радити? Куда ће производи њезине трудољубивости, о којима је народ створио стотину појетичних приповедака? Не! Народ не да његова љубимица претрпи незаслужни изгон из храмова божјих¹⁶.

Очинско старање црквених архинастира и подручног им свештенства уроди лепим родом. Утврђено је, да се, контроле ради, свеће за цркву купују само у храмовима. Ово искључиво право продавања црквених свећа у храмовима, изазвало је и другу потребу, е се такве свеће добављаху из спархијских завода и са њихових стоваришта. Таквим начином ето дошла је руска црква опет до чистих воштаница.

Па како је и код нас настала исто таква — ако није и већа — потреба, да се одклони опасност, која прети опстанку чисте воштанице у нашој цркви, било би добро, да наши архијереји са свештенством својим озбиљно пораде, да се томе злу што прије на пут стане. У нашим црквама наћи ћеш готово свуда више мање нечистих

свећа, које народ наш купује *изван цркве* од трговаца и људи свакојаког соја. Тако купљене свеће прекораче праг црквени, па још *много пута остану и без предходнога освећења молитвом и крошењем св. воде*. Горе ту распростирући загушљиви смрад, који худи здрављу човека, особито о храмовним славама, када је народа много, црква тесна, а безброј таквих смрдљивих свећа. Ко је слабијих живаца донадне и несвестице, али је свакако најгоре онима, који морају много говорити и певати, па тиме и већу количину смрада у себе примати.

На завршетку, да не останемо коме дужни, рећи ћемо још и то: *како се распознаје права чиста воштаница од фалсификоване свеће?* Истина, вештина и препреденост извесних интересованих људи кадра је очи заслепити. Ако добро не пазиш, купио си и преко воље у место чисте воштанице другу неку свећу, па ниси ни помислити могао, да те је трговац својим слатким речима завео и преварио. Знакове, по којима се распознаје чисти восак од којекаквих примеса, наћи ћемо у *аналитичкој химији*,¹⁷ али колико су ти знаци поуздани, ипак свако неће моћи да правилно изведе техничку анализу. Бољи је и практичнији за нас овај покушај. *Узми 33 грама (по Тралесу) чиста спирита и иусти у њега восак који желиш истражити. Чист ичелин восак без примесе потонуће у спириту, а онај са примесом парафина или цезезина иливаће на површини његовој*.¹⁸

Има још и спољашњих знакова, по којима се може чиста воштаница распознати од нечисте, али те знакове теже је посматрати. Ако је н. пр. у којој свећи помешано тек нешто само парафина или цезезина, тада је мучно по спољашности њезиној определити, је ли чиста или није. Него кад је у њој већи квантум тих сурогата, лако то распознајемо при горењу. Свеће са примесом одају *дим и загушљив смрад, нагло и неједнако горење*, па и то, што такве свеће немају више оне *гицкости и лепљивости* коју има чисти восак,

¹⁵ Бесѣда *Амвросія Архієпископа Харьковскаго и Ахтырскаго*.

¹⁶ „Церковн. Вѣст.“ 1887. г. бр. 1, стр. 10.

¹⁷ *Аналитическая химія Д. Менделѣва*, вып. 3, техничскій анализъ. Стр. 160—161.

¹⁸ *Тульскія Епар. Вѣдом.* 1877. г. бр. 11.

него су *терде* и *крхке*. Осим тога такве *свеће* при горењу *теку*, *тале се и нагибљу на страну*. Оно брзо горење долази од тога, што је у њих фитиљ (стењак) дебљи, тале се и теку за то, јер се примеса при горењу воска нагло умекша и растопи, а најпосле што се нагибљу на страну, томе су узрок смоласте састојине које лишавају свећу њезине тврдоће.¹⁹ На против чист восак, раздробљен међу прстима, има пријатан мирис по меду, даје се лако умек-

шати а није крхак, гори жућкастим пламеном и не тече, па онда није тако бео као церезин. Има додуше и чисто бела воска, али његова светло-бела боја опет се даде распознати од мртво-беле боје церезина.

Ето, ми рекосмо наше да спасемо душу, а оно друго, што тиме желимо и мислимо постићи, даће нам мудра управа наших архијереја, само не дао Бог да до тога дође, да би се сви скупа морали задовољити речима великог римског песника: *Durum! Sed levius fit patientia quidquid corrigere est nefas.*

ПРАВОСЛАВНИ РУМУНСКИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ У ЧЕРНОВИЦИ.

По проф. Исидору витезу Ончулу

написао Владимир Димитријевић, студент прав. богословског факултета у Черновици.

*

(Свршетак)

Још ми остаје да проговорим коју и о *стуну науке* у томе факултету, што морам учинити тим пре, јер сам се уверио, како многи и многи наши људи хоће да о томе ступњу говоре онако непромишљено, нерасудно и неупутно.

Међу тим — дођите и видите! Коракните кроз двери тога факултета, заузмите које слушатељско место, и ви ћете се већ првих часова морати уверити, да је ту наука богословска заступљена у свој својој збиљи и у свој својој опсежности.

Но није то ни чудо, ако само добро загледамо у саму ствар. Румуни, они не вичу много, али много раде. Тако смо видели, да су они своје професоре за богословију још пре тридесетих година слали у Беч и Лемберг на више науке. Па и данашњи су професори после свршене овдашње богословије били такођер још и у Бечу, а високопреч. г. архимандрит *Василијан ил. Реуга* у Бечу, Минхену, Бону, Хајделбергу и Цириху, г. др. *Емилијан Војцки* у Бечу, Инсбруку и Штраасбургу а суплент г. др. *Теодор Тарнавски* у Бечу, Лајцигу и Минхену.

Уз то су Румуни били и ванредно сретни у томе избору. Како ти људи дивно појимају своју високу дужност, и како су они и срцем и душом одани својим струкама, сведоче нам

најбоље — крај осталих њихових књижевних радова — нарочито њихови уџбеници, што су их написали за своје слушаоце. Тако је високоучени г. проф. *Јевсевије Поповић* написао историју цркве у 340 литографисаних табака и апологетику у 45 литогр. таб.; *Исидор ил. Ончул* јеврејску граматику, граматику оријенталних језика (арапскога, халдејскога и сирскога, што морају слушати они, који су ради да се подвргну строгим испитима за докторат), даље археологију¹ и увод у Стари Завет;² *Василијан ил. Реуга* увод у Нови Завет, до неких 100 литогр. табака;³ *Константин По-*

¹ *Manual de Archeologia biblica, compusă de Isidorul de Onciul. Cu două mape și în tablă. Cernăuți, 1884. стр. 539.* Ово дело има и богосл. библиотека карловачка, бр. 407. — То је већ друга библијска археологија, коју имају Румуни. Прву је написао *Јероним Буцуријан*, још 1878 год.

² *Manual de Introducere în santele carti ale Testamentului Vechii, compus de Isidor de Onciul. Cernăuți, 1888, стр. 428.* И ово дело има богосл. књижица карловачка, бр. 408. — Ово је већ пета интродукција румунска (увод) у књиге Ст. Завета. Прву је написао *Чинар* (1854), другу *Балашеску* (1858), трећу магистар богосл. архимандрит *Мелхиседек* (1860), а четврту др. *Пушкар* (1878).

³ Проф. *Реуга* предаје уједно и тумачење Н. Завета. Осим тога служе се њихови обични свештенички кандидати још и тумачењем Јеванђеља и Дела Апостолских од *Василија Јовановића: ИСТОРИЈА ЛИТЕРАЛЪ ТЪЛКЪИРЕ А КЪРЦИЛОР Н. Т., ЧЕРНЪИЦ, 1856—61*, у пет свезака од неких 140 штамп. табака! — Ригорозанди морају проучити још и Златоустова и Биспингова тумачења.

иовић канонично право од 160 литогр. табака; др. *Емилијан Војцки* (ове године rector magnificus), моралку од 170 литогр. табака; млади сулент, др. *Теодор Тарнавски* попунио је досадашњу литургику на 300 таб. и пастирску на 80 табака; доцент, архимандрит *Јувенал Стефанели* катихетику¹ и три књиге ванредно zgodних катихеза.² Омилитика се предаје по делу покојнога овдашњег професора практичнога богословља, *Василија Митрофа носића*,³ а догматика по делу такође негдашњег овдашњег проф. *Алексија Коморошана*, а које је дело пре штампе прегледао и прерадио др. Војцки.⁴

*

Видели смо дакле, ма и у летимичним тезима, куда су све доспели буковински Румуни са својом богословијом за време од једнога столећа. Из скромне Влаховићеве клирикалне школе дотерала је орна и вредна рука до факултета, чији су плодови неизмерни. „Из горушничнота семена видимо ми лепо гранато дрво, које нам тако много обриче“ — вели високоучени г. проф. Ончул.

Али се овде и не троши снага и воља за рад и напредак у међусобном трвењу и гложењу. Нема код њих: „ја сам клирикалац, ја либерал, ја радикал“; нема код њих недостојне и подле повике на црквене достојанственике; нема код њих сумњичења и каљања великих родољуба; нема код њих ни којекаквих листића, што грде и руже; њихова омладина није присиљена гвозденом руком немилотога удеса

¹ Catechetica bisericii dreptcredincioase rasaritene, compuse de protopresbiterul (он беше у почетку светован свешеник) Joan Stefanelli. Sibiu, 1879, стр. 344.

² У првој су књизи катихезе за приче из Старога Завета, штампано у Сибињу 1879, стр. 490; у другој за приче из Н. Зав., такође у Сибињу, 1881, стр. 497; у трећој за догматска и морална учења православне цркве, у Сибињу 1881, стр. 663.

³ Omiletika bisericii dreptcredincioase rasaritene, compusa de Vasiliu Mitrofanovici. Cernauti 1875, стр. 771. — И то дело имаде књижица карловачка, бр 413.

⁴ Prelegeri academice din Dogmatica ortodoxa, de Alexiu Comorosan, revazute si redactate de Prof. Dr. Emilian Voicutechi — општи део шт мџан (у Черновици) год. 1887, стр. 451, а специјални 1889, стр. 719. — Догматику сада сундира проф. *Јевсеј Поповић*, јер је за то спреманог др *Корнела Севескула* нестало у Немачкој при једној железничкој несрећи на некоме мосту, баш када се враћао да заузме катедру, пошто је пробавио био у Бечу и Тибингену по два течаја, а у Кијеву, Петрограду, Вирцбургу и Ерлангену по један течај.

да једно коло против другогa потезе са небратским изјавама — њих само двоје храни од колевке, њих само двоје загрева и подиже, само двоје они љубе и обожавају: *своју свету Цркву и милу Народност своју!* То су њихове ама'лије, за то они и живе и умиру — а за то су и дотерали тако далеко у сваком погледу, па за то и дан-данас тако дивно напредују!

А ми? — О, погледајмо само са китњасте Фрушке Горе према Орловцу, па Клеку, Велебиту, Динари, Ловћену, Шари-планини, Мирочу, Авали плавој и Вршачкој Кули! Јел'те, да нам се туда не указује ништа утешнога?

Неки чудан удес стао нам је немилосрдном ногом за врат, спутавши нас у тешке окове. Наш дух, кога су некада јавор-гусле, и нагоркиње виле уздизале до недогледних висина, данас се у глибу ваља. Нас крвнички гледа пропаганда, нас немилото тамане Назарени, нас жудно облећу страни језици, туђа крв — а ми према свему томе као да смо неосетљиви, као да спавамо „мртвим сном“, разабирајући једино за шапате својих страсти. „Син грди оца, кћи устаје на матер своју, снаха на свекрву своју, непријатељи су човеку домашњи његови“ (Михеј, 7, 6). Нема светиње, којој би се сав наш народ безусловно клањао; пред нашим олтарима плачу кандила; осетљивој души и црквене су наше песме — горка ридања! Вера, лепа наша вера православна, и народност, дивна наша народност србињска — ето нам их на ивици расула, пропасти!

Некада не могаде нашим физичним силама одолети ни сама крволочна навала турска; још и наше мајке рађаху умних горостаса доста. Није-ли тако? — А данас? Данаске смо, ето, немоћна трска, која се гiba према сваком ветрићу; па и наше најумније снаге трујемо још од малена пакленим страстима, које после тамане у њима сваки виши полет!

Када рањено срце гледа кроз тај ноћни мрак, њему се некако и нехотице нижу они значајни стихови Пророка Амоса (4, 9—13): „Бих вас сушом и медљиком; гусенице изедоше обиље у вртовима вашим, и у виноградима вашим и на смоквама вашим и на маслинама вашим; ипак се не обратисте к мени, говори Господ. Затирах вас као што Господ затр Содом и Гомору, и бијасте као главња истргнута из огња; ипак се не обратисте к

мени, говори Господ. Зато ћу ти тако учинити, Израиљу, и што ћу ти тако учинити, приправи се, Израиљу, да сретеш Бога својега. Јер ето онога, који је саздао горе и који је створио ветар и јавља човеку што мисли, чини од зоре таму, и ходи по висинама земаљским; име му је Господ Бог над војскама!“ ...

О, та када би и нами већ једном сијнуло сунце, које би кадро било да разгони те мрке, те судбоносне тешке облачине, што тако мучно притискују брижне груди сваког нашег родољуба! О, када би се и на нас већ једном насмешили лењи пролетњи, топли, мирисни дани, пред којима би се утајао тај љути мраз и истопио тај студени лед бедне наше садашњости! Или ћемо ми ваљада и на даље у својим рођеним грудима крвити бритке јатагане, а докле пустити да се на нашем том брацком разбојништу баве орлушине црне, хранећи се нашим соковима, копајући наше очи?!...

Та ора је ето, дванаести је ето већ откуцнуо час, да се и ми пренемо из тога неприроднога бунила, па да и ми већ једном прегнемо за чим смо! Потражимо већ и ми, у добри час, добро а не зло; омрзимо већ и ми једва једном на зло, а заволимо добро. Јер ако се ми и на даље будемо радовали

прву, што је у нами, а који је пропаст, и сами ћемо пропасти брзо!

Али ми не дајмо и на даље што је наше, што су нами оставили наши славни прадедови у свети аманет — не дајмо Вере и Народности своје! Вера и Народност нека дакле постану и нашим геслом, и тада ће се и на нас излити обилатије милост Творчева, који нас ни до данас није са свим напуштао! Само за крет часни и слободу златну!!

А „тада ће нас Господ утешити, као када кога мати његова теши, и утешимо се у Јерусалиму. Видећемо и обрадоваће се срца наша и кости ће се наше подмладити као трава и знаће се рука Господња на слугама његовим“ (Исаија, 66, 13. 14). Тада ће Господ „подигнути опали шатор Давидов, и затвориће му пукотине, и оправитиће му што је разваљено, и опет ће га саградити, као што је био пре“ (Амос, 9, 11). Тада ће „Јерусалим бити свет, и туђинци не ће више ићи по њему. И тада ће горе капати слатким вином, и хумови ће се топити од млека, и свима потоцима Јудинима тећи ће вода, и изаћи ће извор из дома Господњег и натопиће долину Ситим“ (Јоил, 3, 17. 18). — ...

ПРАЗНИК СЕНИЦА У ЈЕВРЕЈА.

С руског превео **Ђорђе пл. Бога**, свештеник јарковачки.

(Наставак).

Осим ових обилних празничних жртава по уставу, у дане празника сеница Јевреји приносише још много добровољних жртава. Устав о празничним жртвама у дане сеница завршује са овом примедбом: „То принесите Господу на празнике своје, осим онога, што бисте по завету или од своје воље принели за жртве наљенице, или дарове, или наљеве, или жртве захвалне“. (Бројеви гл. 29. стр. 39.)

После обилних жртвоприношења у храму, Јевреји врло радо у дане сеница готовине богату трпезу, те позиваху за свој ето бедне и сиромаше. „И весели се на празник твој ти и син твој и кћи твоја и слуга твој и слушкиња твоја, и левит и дошљак и сирота и удовица што буду у месту твоме“. (Второз. 16. 14.) Поводом

тим равин Јулијан из Рима говораше: „Најсветији (Бог) овако рече Израиљу: у тебе су четири рода укућана: сиц, кћи, роб и робња. И у мене су такође четири рода укућана: Левит, иностранец, сирота и удовица. Ја ти заповедих, да обрадујеш твоје и моје укућане о празнику, који ти ја дадох“.

Празник се сеница свечано проводио још и с тога, што то беше у Јевреја последњи празник пред зимом, јер преко зиме не беше у њих никаквих празника, а много мање оваког, који се при том празновао у седми свети месец, и одмах после таквих празника, који имаћаху карактер поста и покајања. Први дан седмога месеца беше дан нове грађанске године; у току 8 дана после дана нове године Јевреји се при-

прављаху постом и покајањем за велики дан очишћења, који беше у 10. дан месеца. За тим после неколико дана — у 15. дан већ се почињао празник сеница, који се продужавао до 22. те тако у току целог тога месеца беше само неколико дана несприличних, а последњи празник, који је био тога месеца, беше последња тачка, у којој се свршавало свечано празновање побуђено минувшим празницима.

Народ се врло многобројно скупљаху у храм о празнику сеница, пошто и празник беше врло значајан, а и време беше угодно за путовање, и ништа се није радило у то доба. С тога се не треба чудити, што је Соломон ради освећења новоподигнутог храма, и пренашања у њега ковчега завета, изабрао наиме дане празника сеница. „И принесоме ковчег Господњи и шатор од састанка и све свуда свете што беху у шатору, принесоме их свештеници и Левити. А цар Соломун и сав збор Израњљев, који се сабра к њему, принесоме с њим пред ковчегом оваца и говеда толико, да се не могаше ни избројити ни прорачунати од мноштва“. (3. књ. цар. гл. 8. 4—5.) „И у то време светковаше Соломун светковину седам дана и сав Израњљ с њим, сабор веома велик од Емата до потока Мисирскога. И у осми дан празноваше празник, јер посвећивање олтара светковаше седам дана и празник светковаху 7 дана. А двадесет трећег дана седмога месеца отпусти народ к шаторима њиховим, и бијаху радосни и весели ради добра што учини Господ Давиду и Соломуну и Израњљу народу своме“. (II. књ. днев. гл. 7. 8—10.) Са свим је природно и то, што је први цар израњљски Јеровоам, разделивши царства, пренео у израњљско царство празник сеница са седмога месеца на 15. дан осмога месеца. (3 књ. цар. гл. 12. 32, 33.) Он је имао оправданог разлога што је тако учинио, пошто на северу Палестине жетва се обавља нешто позније, него на југу Палестине. Но он је управо тиме, као и уважањем култа телаца у Ветилу и Дану хтео прекинути религиозно јединство између севера и југа, које утврђено беше општим састанком Јевреја у Јерусалиму о великом народном празнику. Од како се повратили из ропства, празник сеница врло се свечано празновао у Јерусалиму. Још у време Нејемије Јевреји се бринуше да пре свега свечано славе празник сеница. „И нађоше написано у закону да је Господ заповедио преко Мојсија да синови Израњљеви бораве у сеницама на пра-

зник седмога месеца. И објавише и прогласише по свима градовима својим и у Јерусалиму говорећи: идите у гору и донесите грања маслинова и грања од дивље маслине и грања миртова и палмова грања од шумнатих дрвета, да начините сенице, како је написано. И народ изиде и донесе и начини сенице сваки на своме крову и у свом трему и у тремовима дома Божијега и на улици код врата водених и на улици код врата Јефремових. И тако начини сенице сав збор, што се беше вратио из ропства, и борављаху под сеницама. А од времена Исуса сина Навина до тога дана не чинише тако синови Израњљеви. И би весеље велико. И читаше се књиге закона Божијега сваки дан, од првога дана до последњег, и празноваше празник седам дана“. (Нејем. 8, 14—18.).

У то слободно доба прикључено је празнику сеница још много нових церемонија: церемонија изливања воде на јутарње жртвоприношење, церемонија обилажења жртвеника с врбом, и светла церемонија са буктињама, која се обављаше у храму ноћу у женском трему.

Ето, шта се догађало у Јерусалиму у дане сеница — а у слободно доба.¹

За те свечане дане сви се по целој Палестини спремаху; једни се журише, да до тог дана саберу плодове, други се опремише за путовање у Јерусалим, трећи, који дома осташе, почеше подизати себи сенице од зелених гранчица, четврти најпосле побринуше се за драгоцене плодове и лепе гранчице, да би украсили своје сенице, које подизаху око Јерусалима.

У тринаести дан месеца после подне почеше долазити под Јерусалим прво малене, а по том све веће гомиле путника. Са свију страна из далеких и блиских места стеклоше се овде хиљадама народа, путујући с песмом и свирком. У то се доба састајаху овде становници Ливанских гора са становницима Вирсавије, који становаху баш на најудаљенијем југу Палестине — становници прокојорданске стране Переје, и становници Галилеје, насељеници номадских градова и удаљених горских крајева, па и колонисте оних страна, које су ван Палестине, јеврејске колонисте Сирије, мале Азије, Кипра и Ливије. Сви се стекли на гору и к граду Јехове.

Са равних кровова својих домова посма-

¹ Следећи опис састављен је већином на основу дела: Helons Wallfahrt nach Jerusalem. Hundert neun Jahre vor der Geburt unseres Herrn. В. IV. стр. 179—222.

траху Јерусалимљани, како се путници купљаху у њихов град. Радосно слушаху њихово свечано певање. Ено гле, долази гомила путника са истока; они поју: Ка Господу завиках у невољи својој и услиша ме. Господе! избави душу моју од уста лажљивијех и од језика лукавога. Шта ће ти дати и шта ће ти принети језик лукави? Он је као оштре стреле у јакога, као угљевље смреково. Тешко мени, кад сам туђин, код Мосоха живим код шатора Кидарских. Дуго је живела душа моја с онима, који мрзе на мир. (Псал. 120.)

Другога дана, који беше навечерје празника, указа се у св. граду и околини његовој такова слика, какву је можно било видети само у Јерусалиму. Тремови храма, где је у време празника сеница живело много свештеника, пространо место при градским вратима, кровови свију домова, Јелеонска гора од доле па до горе на сва три своја врхунца, у опште све у самом Јерусалиму, и у најближој околини његовој дан хода — на једаншут из нова све је покрило зеленило. А то је с тога, што ливаде и вртови и неки цбунови у то доба већ су у пола пожутели; али палме, смоковнице и лиснато дрвеће од којих кидаху гранчице и правиле сенице, — још се са свим лепо зеленише. Остало све је већ сунчана жега сиржила, виногради већ беху пусти, на гранчицама плодноних дрвета већ не беше више зрела плода; али у околини Јерусалима, као да се по ново повратило пролеће и лето са својим разновреним цвећем. — На све стране већ се ради. Мужеви и жене праве себи сенице. Деца испомажу своје родитеље. Сви су тога уверења, да ако сеница има четир аршина у дужину и ширину, онда је добра, ако пак мање има, онда није добра за угодност. Осим тога сеница мораде тако направљена бити, да се из ње могаше видети звездано небо. За један дан, као мађијском силом око Јерусалима и у самом Јерусалиму, ширио се диван логор начињен од зелених гранчица. И ако је цела околина жалосно изгледала, осушена и сажежена од летњег сунца, то ипак град — по Јеховиној вољи, да се он у њему слави — изгледаше, као да је у самом цвећу — као да је у њему још право пролеће.

У вече све беше готово. Дивно зеленило одбијаше се својим тамним блеском, злаћане по-

моранце, лимуни, јабуке, — што све висаше као украс сенице — врло лепо пристајаху међу зеленим гранчицама.

Изнутра сенице беху украшене драгоценим ћилимовима. У средини сенице гораше лепо кандилоце, а на украшеном столу блисташе се најлепши — у богатих сребрн и златан — домаћи украс.

Вечерњача већ се поче указивати од стране средиземног мора, а по ваздуху разлегаху се још последњи звуци химне одоцњених путника.

Сада се подизаше и други Јерусалимљани, те обавивши обред омивења, оставише своје домове — богате палате, а сиромаси своје избице — и почеше се пресељавати у сенице.

Небројено кандилаца гораху око столова по сеницама — на Јелеонској гори, у долини кедронској, по свима крововима јерусалимских домова — те светлост, која кроз сенице продираше — изгледаше као звездана земља под звезданим небом.

Хајде да завиримо у једну сеницу. Отац породице стојећи пред застрвеним и осветљеним столом изговара благослов: „Благословен јеси ти Господи Боже наш, владика васелене, који си нас осветио твојим заповедима, и заповедио да живимо по сеницама.“ За тим пије вино из чаше, а то исто чине и сви остали и почињу вечерати. То исто бива у том тренутку по свима сеницама — празник је отпочет.

Хиљадама кандилаца блистају се по долинама и брежуљцима. Тихи вечерњи поветарац лепрша лисје од гранчица, и освежује ваздух по сеницама. Са свих страна чује се весело разговор. Суседи по сеницама радосно поздрављају један другог. Овде онде чује се појање псалмова, пропраћено свирком на музикалним инструментима. Израилљани проводе вече, сладећи се најбољим и најлепшим јелом у миру, разговарајући међусобно, и обузети осећајима празничне радости. Особито задовољно и радосно проводише празник сеница после поста и покајања. Они пуних 9 дана пред празником сеница проводише у посту и покајању, спремајући се за велики празник очишћења, који беше у 10. дан седмога месеца. На тај празник сваки Израилљанин добијаше опростење грехова.

(Свршиће се.)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Св. Архијерејски Синод) отпочео је своје седнице 18. октобра о. г. у *Карловцима* под председништвом Његове Светости, преузвишеног господина Патријарха српског *Георгија Бркиновића*. На св. синоду су присутна господа Епископи: *Нектарије Димитријевић* вршачки, *Мирослав Николић* крачки, *Никанор Поповић* темишварски и *Михаило Грујић* горњо-карловачки. Пре отварања синодских седница свршено је најпре са великом свечаношћу призивање св. Духа у саборној цркви. За тим су сви архијереји отишли са св. патријархом у синодалну дворану, где је св. патријарх Георгије отворио седнице св. синода. Најпре је народно-црквени тајник Исидор Ђирић прочитао на мађарском језику и у српском преводу отпис кр. угар. министра-председника, којим се подељује превишња дозвола за држање св. синода ради избора епископа бачког и будимског и ради расправе других предмета, који снадају у делокруг св. синода. У високом отпису изјављује се још, да се за овај мах не изашиле кр. повереник. Даље се у високом отпису објављује, да се не одобрава пријављено држање српског народно-црквеног сабора из разлога, што још нису прикупили саборски трошкови, који износе преко сто хиљада форината, и што расправни предмети саборски нису журни. — По прочитању овога отписа изјавио је св. Патријарх, да је Његово ц. и ап. кр. Величанство, наш премилостиви краљ, дао новог доказа свога очинскога старања, благоволења и најмилостивијег поверења према нашој св. православној цркви, дозволивши, да се св. синод као врховно духовно тело наше цркве састане и то без кр. повереника, који је кроз 133 година вазда састанак св. синода отварао; — те с тога је св. патријарх предложио, да се св. синод на овој превеликој и особеној владалачкој милости и поверењу захвали Његовом Величанству, нашем премилостивом краљу, нарочитом представком и да изрече уједно своју захвалност и високој државној влади, која је својим наклоном посредовањем ову превишњу одлуку омогућила. — Тај је предлог једногласно усвојен и прочитан је нацрт представке и захвалнице, а чланови св. синода за тим

једнодушно ускликуше: Живело Његово Величанство! И присутна публика прихватила је одушевљено тај усклик. — Тиме је било завршено отварање св. синода. А Његова Светост, при изласку из синодалне дворане, поздрављена је бурним усклицима: Живео! — Сутра дан и идућих дана продужене су седнице св. синода, у којима су решени и расправљени предмети, који су за ово заседање одређени.

— (Седница одбора за припремну радњу око удружења свештеничког) одржана је дана 18. октобра о. г. у *Карловцима* под председништвом одборског председника, преч. г. *Стевана Чобанића*, протопресвитера карловачког. Као што се из позива напред штампаног види, решио је одбор, да се *скупштина свештеничка сазове још ове године и то за дан 4. и 5. новембра у Нови Сад*. Након тога решења захвалио се г. прота Стеван Чобанић на одборском председништву, са разлога старости своје и других многобројних послова, којима је претрпан, те су послови председништва одборског поверени преч. г. проти митровачком *Авакуму Стајићу*. За то је овај и на позиву као председник и потписан.

Да се скупштина није раније сазвала, хтетиће сигурно браћа свештеници признати, да је томе било неодклоњивих разлога. За саму ствар, ако у свештенству нашем има љубави за мисао удружења, као што је у до сад одржаним протопресв. зборовима доказало, да је несумњиво има, — за саму ствар, велимо, од споредне је важности кад је сазвана скупштина. Главни је, да је сазвана скупштина, којој ће имати решити судбу нашег свештеничког удружења. Ако је позиције по добу годишњем, ал' је зато паручније по времену, које је у новембру више на расположењу свакоме човеку. Одбор је међу тим имао на уму потешкоће, које ће свештеницима, с обзиром на парохијске дужности, отештавати мало одлазак из парохије, али се ипак узда, да ће браћа, која се загревају за идеју и мисао, као што је, и као што треба да буде нама свештеницима наше удружење, — да ће, велимо, та браћа хтети и знати те тешкоће савладати и

отклонити, и у што већем броју похитати на скупштину.

Молимо ипак и овом приликом браћу еву, да не жале ничега, кад треба народу и свету показати, колико ерико православно онострано свештенство вреди. Ко год може, не било му просто, ако не дође на скупштину, која ће одлучити о томе: уме ли и хоће ли наше свештенство *пауред*.

На, који год брат науми, да помогне подићи вредност и цену имену своме свештеничком, а ојачати снагу и осигурати унех раду свештеничком у народу нашем и св. цркви; и који се год брат, у жељи да се загрли са браћом својом и друговима на састанку томе великоме, одлучи поћи на скупштину, — молимо га према одлуци одборској — да се пријави председнику, преч. г. *Авакуму Стајићу*, протопресвитеру у *Митрополији*.

Одбор то жели већ и за то, да, ако би се појавила, као што сигурно хоће, жеља, да се приреди за све чланове скупштине заједнички обед, — узмогне знати од прилике бар број учесника на томе обеду.

Просторије, у којима ће се скупштина одржати, означаћемо у идућем броју овога листа, као и остале појединости, које би браћа требала да сазнаду.

Ону браћу, која су Новоме Саду ближа, молимо, да у Нови Сад дођу бар 3. новембра до 11 сахата пре подне, како би се могла пре скупштине одржати једна повећа предконференција, у којој би се материјал за скупштину седницу, а особито у погледу предлога појединих чланова, могао претходно претрести, како би посао тиме био олакшан скупштини, а и време заштеђено.

— (Извјештај о раду сједнице горњо-карловачке Епарх. Консистоарије) држане у *Плашком*, 30. септембра 1893. Ријешено је између осталих предмета ово: Препоручен је свештенству Вучковићев превод дјела св. Јов. Златоуста: „Шест књига о свештенству“. — Одбијена је тужба Дана Пејиновића и др. из К. против пароха Л. М. — Одбијена је молба јереја Ј. Будисављевића, адм. парох. дебелобрдске, којом је молио још 100 фор. од узгредне администрације бјелопољске парохије. — Заштатана је висока Влада, како стоји са завјештајем пок. Дан. Бањанина од 3000 фор., намијењенијем по јавним листовима свештеничкој сирочади ове дијецезе. — Извјештај о смрти пароха буњићкога, Ст. Кукића, узет је на знање, и учињено нужно расположење са

парохијом. — Узето је на знање приопћење високе Владе, да су осуђени на затвор код кот. суда у Оточцу они измеђари, што су 1892. екскрементима замазали ери. прав. цркву у Оточцу, приликом Епископске канон. визитације. — Јеромонах Митрофан Вукчевић премјештен је из Мариндола у Ман. Гомирје, а на његово мјесто у Мариндо одређен је досадањи канелан војинишки јереј Мих. Кнежевић. — Публицирана је свештенству и народу наредба вис. Владе, одјељења за унутарње послове, од 1. септ. 1893. бр. 37.984, којом забрањује потчињеним органима позивати ери. прав. странке на уредовање у заповиједне празнике, побројене у прилогу Е. прев. декларат. Рескр. од 16. јула 1779. — Пожалила се епарх. консисторија вис. Влади на то, како кр. жупанијска област пожешка захтијева од вјероисповедног ери. пар. учитеља јасеновачког, да уредује латиницом. — Прото лички, Д. Трбојевић, на властиту молбу ријешен је даље службе. — Расписан је стегај на парохију П. разреда у Задужници. — Наредбен је избор пароха у Јошавници. — Пожалило се вис. Влади на коштајнички римокат. жупни Уред, што је повратио службен допис једног прав. парох. звања, писан ћирилицом. — Јереји М. В. и П. Г. опоменути, да не иду (по околним мјестима) у цивилном одијелу. — Јереј Ј. Р., адм. парох. мучанске, похваљен. — Исто тако су похваљени јереји В. Д. из Сења и Г. В. из Зрмање. — Јеромонах П. М. лишен је 4 пеђеље епитрахила. — *Уарива Ман. Гомирја* повјерена је патријарашком *прото-свиђелу Григорију Н. Живковићу* од 1. новембра о. г. — Издате су неке нормитивне наредбе. — Заведени су од почетка 1894. такзовани „парохијски љетописи“. — Издате су неким свештеницима упутства гледе службе поводом мања, опажених приликом Епископске каноничке визитације. — Јереји: П. Б.: М. Л.; Ст. П.; и Ј. М. кажњени су због перада и нерета. — Јереј Мих. Грбић из Подлапаче одликован је првеним пасом. — Умољена је висока Влада за настојање, да свака школа добије икону „Распяте Христово“.

— (Две нове руске цркве у Бечу.) Православни Руси почели су готово у један мах градити у Бечу две цркве. Једна, мања црква почела се зидати 8. септембра на бечком централном гробљу. Та канела гробљанска посвећена је св. Лазару. Друга, већа црква гради се код руског посланства. Тој цркви освећен је темељ свечано 3. октобра о. г. На свечаности присуствовали су руски посланик кнез Лобанов-Ростовеки, многи државни достојанственици аустријски, руска колонија и многи Словени. Освећење темеља цркве извршили су: прота руског посланства *Николајевски* и прота руске цркве у Пешти *Курдашевић*. Та црква посвећена је св. Николи, а трошак око градње стаће преко милијон рубаља.

— (Окружница Митрополије Црногорске у погледу ношње свештенства.) Митрополит Црногорски и Брдеки *Митрофан Бан* издао је под 9. септ. о. г. окружницу подручном свештенству обојега реда, по којој се од сада *свештенству забра-*

њије носити оружје, и наређује, да свештенство пригорице од 1. јануара 1894. мора имати свештеничке мантије, као што носи православно свештенство у другим државама. Даље се прописује какво мора бити свештеничко одело и како ће се и кад носити. По „Просвјети“ цетињској гласи та окружница овако:

Часнаме обојега реда Свештенству Богоспасајеме Јерархије Пригорице поздрав и Ахијерејски Благослов!

Благовјерно Свештенство Богоспасајеме Јерархије Пригорице, придржавајући се обичаја из прошлости, кога су изазвале познате околности, у којима се налазила наша Отаџбина, носило је народње одјело, а с њим заједно и народње оружје, без сваке готово разлике од осталих Пригоранаца.

Околности које су повода дале, да се овакви обичај код нашега Свештенства одомаћи, данас су у здравље Његовога Височанства нашега премилостивога Господара *Њазн. Николе* измијењене. Услед тога, све административне гране у земљи уређене су тако, да свака у њих саодговара ономе сталежу, кога и представља.

Да би и наше пречасно свештенство већ један пут у погледу своје спољашње пошње стало на оно становиште, које од њега сами његови свети чини изискује, нашла смо за сходно овиме наредити, да јерархијно обојега реда свештенство, од дана када прими ову наредбу, престане носити свако јавно и тајно оружје.

Доба, у коме живимо, мирно је, које нека благослови Бог на пољуз унутрашњег унапређења, и процвјетања благостања у земљи. А кад би вољом Божјом вријеме са собом донијело потребу од оружја, Његово Височанство, наш премилостиви Господар, не би пропустило, да по ново наоружа Свештенство Своје Богохраните Државе, те би оно својом узвишеном Владару и том приликом, као и свагда до сада, својим јунаштвом умјело засвједочити вјерност Светој својој Православној Цркви, Господару, Његовоме Сјајном Дому и љубав својој Дожовини.

Осим тога наређује се, да монашко духовенство у манастирима и парохијално Свештенство у варошима, и то: у Цетињу, Ријеци Пријевића, Бару, Улцињу, Подгорици, Никшићу и Колашину од 1. јануара наступајуће 1894 год. *исповедниво пошње носити свештеничке црне дугачке мантије*, као што такве хаљине носи све православно Свештенство у другим државама.

Остали пак Свештеници по селима такође дужни су од означенога рока имати такве свештеничке хаљине, и ове нека облаче кад би долазили на Цетиње, на скупштине код манастира, на изазаре и у вјроши. Ако којему од сеоских свештеника материјално стање не би допустило, да за сада такве хаљине набавити може, такви најдаље до Митровадне ове године нека о својој материјалној стањи обавјести Духовну Управу, од које ће добити нову засебну наредбу.

Материја (роба) за свештеничке мантије може служити једнака, како свештенству монашког чина

тако и мирскога са том једином разликом, што појасеви и листе од горњих хаљина Јеромонасима имају бити од црне материје, а мирским од плаветне. Архимандрити, Игумани, Архидјакони, Сићели, Протојереји и Протодјакони носе црвене појасеве и црвене такође листе на горњим хаљинама.

Монашко (манастирско) духовенство у манастирима обично а неизоставно у цркви дужно је носити *камилавке*, а изван манастира народње капе са црнијем одозго тепелаком; мирско парохијално свештенство има носити обичне *народње капе*.

Православно Свештенство готово свуда носило је, и данас носи дугачке косе (власи). Код нас у задње вријеме опажа се да поћекоји свештеници по свјетскоме начину подстризају своје косе. Такви нови обичај не саглашава се са обичајем наших старих свештеника, нити саодговара пракси Свете Православне Цркве, по којој се управљало старо а и данас се управља ново Свештенство свуда у Православној Цркви.

Зато наређује се, да свештеници обојега реда наше Јерархије у будуће, од дана, кад добију ову наредбу, *не смију већ иотстризивати своје власи*, него нека слеђују обичају, који у томе свуда постоји код Православнога Свештенства.

Који би се свештеник огријешно о иједну тачку, коју садржи ова наредба, тај би себе подвргао строгој одговорности.

— (Рукоположење.) Високопреосвећени епископ вршачки г. Нектарије Димитријевић рукоположио је 11. октобра о. г. ђакона вршачког Димитрија Радовића за пресвитера, те је исти пристављен за капелана вршачког протопресвитерата.

— (Добротвор кулпинске српске црквене општине.) Јављају нам из Кулина, да је тамошња српска црквено-школска општина добила ових дана — уз Његову Светост, патријарха Георгија — још једног новог добротвора; а то је г. *Лазар Дунђерски*, велепоседник кулпински и новосадски, који је општини покљонио земљиште, на ком ће се саградити српски вероисповедна женски школа. То је земљиште близу српске православне цркве, а вредност му је 1000 фор. а. вр. Општина кулпинска изразила је г. Дунђерском захвалност на том лепом дару.

— (Пок. народни добротвор Коста Вучковић из Сплета) осим знатних завештаја, што их споменуемо у прошлом 42. броју, — оставио је још и ове легате: По 1000 фор. српским православним црквама у Босни: у Санском Мосту, у Дабру, у Петровцу, у Гламочу, у Лијевцу и Бугојну. А у Далмацији овим српским православним црквама: у Динчу-Турцима 1000 фор., у Брођанцу 500 фор., у Загори 300 фор., у Зелову 200 фор., у Скрадину 1000 фор., у Шлаву 500 фор. — Даље је завештао: манастиру Круши у Далмацији 500 фор., и манастиру Голмионици у Босни код Бањалуке 1000 фор. — Осим тога наредио је, да његов наследник Стеван Перовић преда српској православној консисторији у Задру 2500 фор. за евентуалну градњу српске православне цркве у Сплету. Овом одредбом

извршио је завештај свога предходника пок. Крсте Николића Тузлића.

Н О В Е К Њ И Г Е.

— Српски пчелар. Саставио *Јован Живановић*. У Новом Саду, издање књижаре Луке Јоцића, 1893. — Штампарија српске књижаре Браће М. Поповића у Н. Саду. — 8-на, стр. 87. — Ово је I. свеска тога дела, а цело ће дело изнети око 20 штампаних табака велике осмине са леним *илустрацијама*. Цело дело стоји 1 фор. 60 н. — Књигу ову приказао је писац „пречасном господину *Илариону Руварцу*, архимандриту гретешком“, који је као ректор богословије у Карловцима пре петнаест година подигао катедру за предавање пчеларства у богословији. — Топло препоручујемо ово дело нашим читаоцима.

— *Годишњица*. Велики српски народни календар са сликама и с библиотеком за народ за *просту годину 1894*. Уз припомоћ српских књижевника уређује *Андрија М. Матић*, гимназијски професор. — *Издање српске књижаре*

Браће М. Поповића у Н. Саду. — Цена 50 новчића. — 4-на, стр. 64 и 32. — Овај календар препоручује се својом одабраном садржином и леним *илустрацијама*.

Јавна захвала.

Високопречасни господин *Платон Телечки*, архимандрит беошки, благоизволео је овомесној црквено-школекој општини за грађење нове школске зграде милостиво 100 ф., словом: једну стотину фор. а. вр. подарити, на чему се овим доле потписани како у име општине неузинске, тако и у име местног школског одбора најтоплије јавно захваљујемо, кличући: да Свемогући још дуго и много поживи високопречасног господина, на дику и понос целог Српства!

Дај Боже хиљадили се такви дародавци!

У *Сри. Неузини*, дне 8. (20.) октобра 1893.

Јован Петанек,

Љубомир Мирков,

парох, месни школ. управитељ.

председник.

Коњовић,

перовођа.

О Г Л А С И.

Број 82.

О Г Л А С.

184 1—3

Потписана општина жели дознати, да ли живе и гдје *Ђорђо и Гавро Черовић* рођени у *Требинју*, а браћа су и нашљедници покојног *Стефана Черовића*, који је умро у *Требинју* 1892. године. Обојица су се пустили у свијет оставивши *Требинје*, и то први прије 34 године, а други пред 11 година. Или, ако су браћа *Ђорђо и Гавро* умрли, кад је то било и гдје?

Ради тога се обраћамо најприје свештеницима разнијех чинова, а онда и другим особама по читавом свијету, ако би ко знао за живот или смрт браће *Ђорђа и Гавра Черовића*, да овој општини приватним писмом пријави.

Свештеник, или други човјек, који први докаже сигурним доказима, да су поменута браћа живи, или, да су умрли (треба засвједочити гдје и кад), добиће од ове општине *сто фори-ната награде*.

У *Требинју*, (Херцеговина) септембра 1893.

Српско-православна црквено-школска општина.

С Т Е Ч А Ј.

183 1—2

На смрћу пок. *Славка Трифунца*, учитеља *башахидског*, упражњено место *учитељско III и IV*, евентуално *I и II* разр. централне школе, које је привремено суплементом попуњено, отвара се *стечај*.

С' овим звањем скопчана је плата ова: 450 фор. ав. вр. (четир стотине и педесет фор.), коју прима из месног шк. фонда месечно у напред; 3 ланца ораће земље, на коју шк. фонд

порезу и остале јавне терете сноси; слободан стан у натури, и огрева преко зиме (сламе) колико нужно буде. Од погребца, где позван буде 1 фор. ав. вр. а од парастоса 50 нов.

Изабратам учитељу у дужност спада све школском уредбом прописане предмете предавати и дужности верозаконског учитеља у школи и цркви тачно обављати.

Рок стечају истиче 7. (19.) новембра т. г., кога ће се дана и избор учитеља обавити.

Молбенице се имају упутити на м. школ. верозак. одбор.

У *Башахиду* 16. (28.) октобра 1893 год.

Школски одбор.

Н А Т Е Ч А Ј.

175 3—3

Ради попуњења једнога места православног *војеног капелана II* разреда у ц. и кр. војсци, са којим местом скопчана је годишња плата од 900 фор. а. вр., станарина и послуга — овим се отвара *натечај*.

Који желе то место получити, имају пекавати се, да немачким и српским језиком устмено и писмено потпуно владају, да су доброга владања, здравога телесног састава, да нису 40. годину живота прешли, да су нежењени или удовци без деце, и да су за вођење душепопечитељског звања способни, те са односним исправама обложене молбенице своје до конца месеца октобра о. г. овамо поднети.

У *Карловци* 29. септембра (11. октобра) 1893.

Архидијезец. Консистирија Карловачка.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Бр. 480/414. ex 1893.

СТЕЧАЈ. 179 3—3

Расписује се стечај на упражњену парохију у *Ст. Врбасу*.

Компетенти имају инструиране молбенице своје до 12 новембра (31. октобра) 1893. потписаној управи поднети.

На овој парохији постоји лични канелан, садањи администратор парохије.

Из Консент. седнице држане у *Новом Саду* 7. (19.) октобра 1893.

Консенторија бачка.

Бр. 457/413 ex 1893.

СТЕЧАЈ. 178 3—3

Расписује се стечај на упражњено *ѓаконско* место при *св. ѓурђевској саборној цркви* у *Нов. Саду*.

Компетенти имају своје инструиране молбе до 12. новембра (31. октобра) 1893. потписаној консенторији поднети.

Из Консент. седнице држане у *Новом Саду* 7. (19.) октобра 1893.

Консенторија бачка.

СТЕЧАЈ. 180 2—3

На упражњено *учитељско место* у вероисповедној школи у *Сри. Ст. Мартоњу* ради сталног попуњенја отвара се стечај са платом од 400 ф. а. вр. у новцу, 3½ ланца ораће земље на коју учитељ порез и друге пристојбе плаћа, 4 фата тврдих дрва за огрев, сламе за школу по потреби, за перовођство 10 фор. ав. вр., паушала 5 фор., од сваког погребца где позван буде 50 н., слободан стан од две собе, кујне, штале и баште.

Изабраном учитељу у дужност спада школском уредбом прописане предмете предавати, у св. цркви за певницом појати, школеку децу у црквеном појању обучавати и повторну школу држати.

Оспособљени учитељи, који имају исказати да су учитељску школу у *Сомбору* свршили и испит из мађарског језика положили, нека изволе своје добро снабдевене молбенице са сведоцама до 21. октобра о. г. овомесном школ. одбору послати. Који се лично представе имају првенство.

Из седнице цркв. школ. одбора у *Сри. Ст. Мартоњу* држане 7. октобра 1893 г.

Школски Одбор.

Јавна дражба. 2—3

Дана 1. (13.) новембра у 10 сати пре подне о. г. **продаваће** се на јавној дражби у **манастиру Беочину** овогодишња **шумска сеча** која се састоји из 24. катастр. јутра.

Лицитациони услови могу се сваки дан до дана лицитације у манастирској писарњи видети.

Пишмапљук је 500 фор.

У *Манастиру Беочину* 14. (26.) октобра 1893.

УПРАВА
манастира Беочина.

СТЕЧАЈ. 181 2—3

На *парохију* II. разреда у *Злужници*, протпресвитерата вилићког.

Инсеркалара нема.

Рок пријавама до 25. новембра 1893.

Из седнице Епарх. Консенторије, држане у *Плаником*, 30. септембра 1893.

Михаило с. р.

Епископ горњо-карловачки.

СТЕЧАЈ. 176 3—3

Услед оставке г. *М. Ст. Васића*, овомесног срп. нар. *учитеља*, овим се стечај, на српској вероисповедној основној школи, за *учитеља* расписује.

Плата је изабраног учитеља на годину следећа: 500 фор. а. вр. у готовом, 5 фор. паушала, 2 јутра добре ораће земље — на коју учитељ порез плаћа — слободан стан са баштом, и у име учитељског огрева 2 хвата сламе.

Учитељу у дужности спада „Школском уредбом“ прописане предмете у школи предавати, у цркви за једном певницом појати и децу црквеном појању обучавати.

Првенство имају, који докажу да су вешти хором управљати.

Рок стечаја траје до Митрова дана 1893. г.

Из седнице карловског срп. правосл. школског одбора, држане у *Карлову* 28. септембра 1893. године.

М. Терзић,
перовођа.

Аркадије Паић,
председник.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се *Српској Манастирској Штампарији* а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у *Нови Сад*. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарије у *Новом Саду*.